

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3121205861
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Zajacová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3121205861.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Zajacovej a sudcov JUDr. Márie Vrtochovej a JUDr. Denisa Vékonyho, v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C., D. XX/X, právne zastúpený: Dentons Europe CS LLP, konajúci prostredníctvom Dentons Europe CS LLP, organizačná zložka, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 15, IČO: 36 861 391, proti žalovanej: Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, IČO: 00 151 866, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 8. novembra 2022, č.k. 14C/37/2021-140, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 2.500 eur s 5 % úrokom z omeškania od 07.09.2021 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Vo zvyšnej napadnutej zamietavej časti rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Vo výroku o trovách konania rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalobca m á nárok proti žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy.

Žiadna zo strán sporu n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 2.500 eur, vo zvyšnej časti žalobu zamietol a žalovanej priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 84,12 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa podanom žalobou domáhal rozhodnutia súdu, ktorým žiadal, aby bola žalovaná zaviazaná zaplatiť mu nemajetkovú ujmu v sume 31.150 eur spolu s úrokom z omeškania z tejto sumy od 07.09.2021 do zaplatenia, a to titulom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle zákona 514/2003 Z.z.

2. Súd prvej inštancie po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 488, § 489, § 494 OZ, ďalej ust. § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1 písm. b), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 3, 4, § 25 ods. 1 zákona 514/2003 Z.z. a ďalej ust. § 517 ods. 2 OZ. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že pred samotným posúdením dôvodnosti žalobu žalobcu skúmal, či si žalobca splnil povinnosti vopred predbežne prerokovať svoj nárok na náhradu škody podľa § 15 ods. 1 Zákona o zodpovednosti za škodu. Na základe vykonaného dokazovania súd konštatuje, že tomu tak bolo. Preto sa môže v zmysle § 16 ods. 4 citovaného zákona domáhať uspokojenia nároku na súde. Pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu, ktorá je objektívnou zodpovednosťou,

musí byť splnená podmienka existencie nezákonného rozhodnutia. Musí byť nevyhnutne preukázaná existencia rozhodnutia, ktoré je nezákonné a takéto rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť. Existencia nezákonného rozhodnutia bola medzi stranami sporu sporná, pričom žalovaná sa bránila tvrdením, že v prípade žalobcu nebolo vydané nezákonné rozhodnutie. Prípady, v ktorom bolo potrebné vyhodnotiť, či uznesenie o vznesení obvinenia a jeho následné zrušenie prokurátorom je možné považovať za nezákonné rozhodnutie preskúmaval konajúci sudca už v minulosti a to v konaní vedenom na súde pod

sp. zn. 17C/133/2013. Išlo o analogický prípad žalobcu, ktorému vyšetrovatelka policajného zboru vzniesla obvinenie zo spáchania trestného činu a na základe sťažností obvinenia vec dozorujúca prokurátorka zrušila, uznesenie vyšetrovatelky a následne bolo trestné stíhanie zastavené. Trestné stíhanie žalobcu v tejto veci trvalo 13 dní. Súd v prvom následne súdom zrušenom rozsudku túto okolnosť vyhodnotil rovnakým spôsobom ako je obrana žalovanej v tomto spore. Po odvolaní žalobcu krajský súd v uznesení pod sp. zn. 17Co/929/2013 uviedol, že problematika náhrady škody spôsobenej štátom rozhodnutím o vznesení obvinenia zo spáchania trestného činu nie je nová a zásadné otázky tejto problematiky sú súdnou praxou dlhodobo ustálené. Závěry zásadných rozhodnutí R35/91, R70/94 možno nájsť zhrnuté aj v novej judikatúre. V rozhodnutí Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 4Ncdo/15/2009 sa konštatuje, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré s neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona 514/2003 Z.z. účinného od 1. júla 2004 a rovnako aj predtým podľa platného zákona 58/69 Zbierky. Súdna judikatúra dôvodila, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti začatia vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Pokiaľ teda trestné konanie nepovedie k odsúdeniu bude spravidla možné konštatovať, že uznesenie o vznesení obvinenia bolo nezákonným rozhodnutím z hľadiska posudzovania zodpovednosti za škodu spôsobenú trestným konaním obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr ak sa jedná o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom, resp. zastavením trestného stíhania. Konajúcemu súdu aktuálne nie je známy judikatúrny odklon, resp. posun od týchto záverov, a preto uzatvára, že obrana žalovanej v tom smere nie je dôvodná a žalobca preukázal svoje tvrdenie, že k nezákonnému rozhodnutiu v danom prípade došlo. Žalobca bol v období od 15.05.2018 do 12.09.2018 trestne stíhaný, pričom žiadnej trestnej činnosti sa nedopustil a trestné stíhanie proti nemu nemalo byť ani začaté.

3. Po vyriešení tejto právnej otázky súd pristúpil k posúdeniu dôvodnosti žaloby, ktorou sa žalobca domáha náhrady nemajetkovej ujmy v sume 31.150 eur spolu s úrokom z omeškania z tejto sumy. V čase podania žaloby táto nemajetková ujma mala zahŕňať aj ujmu, ktorú utrpel v jeho vzťahu s priateľkou D. E.. V priebehu konania žalobca upustil od uplatňovania si tejto ujmy, pričom konkrétnu výšku ujmy z pôvodne žalovanej sumy nekvalifikoval. Je zrejmé, že v žalovanej sume 31.150 eur je uplatňovaná aj ujma, ktorú si v čase rozhodnutia súdu už neuplatňuje. Ďalej súd prvej inštancie poukázal na znenie ust. § 17 ods. 2 Zákona o zodpovednosti za škodu a dospel k záveru, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je podľa názoru súdu dostatočným zadosťučinením, a to s prihliadnutím na žalobcom uvádzaný kontext vznesenia obvinenia. Preto rozhodol aj o priznaní nemajetkovej ujmy žalobcovi. Samotné trestné stíhanie jednotlivca výrazne zasahuje do jeho súkromného a osobného života, jeho cti a dobrej povesti. Je zrejmé, že každá fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, medzi inými aj na ochranu pred zásahom do jeho občianskej cti. Každý musí toto právo rešpektovať. Občianska česť patrí k významným právnym ale aj nepravým hodnotám. Táto hodnota je v podstate nevyčísliteľná. Z doterajšieho priebehu konania je zrejmé, že žalobca sa domáhal jeho odškodnenia za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpel v rodinnom živote, zahrňujúci jeho vzťah k otcovi, vzťah s kamarátmi a nakoniec v jeho pracovnom a občianskom živote. Každú z týchto súm posudzoval súd podľa kritérií uvedených v § 17 ods. 3 Zákona o zodpovednosti za škodu. Prihliadal na osobu poškodeného, jeho doterajší život, vek, prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení a na okolnosti, za ktorých k nej došlo. Z ustálenej judikatúry vyplýva, že primeranosť nemajetkovej ujmy treba vždy posudzovať v kontexte s rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu. Výška náhrady musí odzrkadľovať snahu o spravodlivé rozhodnutie, ktoré zodpovedá realite a môže byť takto prijímané všeobecne. Súd teda dospel k záveru, že je dôvodným ustáliť náhradu

nemajetkovej ujmy žalobcu vo výške 2.500 eur. Táto náhrada zodpovedá osobným pomerom žalobcu, veku a osobnému statusu, ktorý bol v tom čase slobodný, bezdetný vo veku 25 rokov, zamestnaný vo firme jeho rodičov a skutočnosti, že ide o doposiaľ bezúhonnú osobu. Takúto náhradu pritom podľa názoru súdu nemožno považovať iba za symbolické odškodnenie ako by sa podľa výšky žalovanej sumy mohlo na prvý pohľad javiť. Súd uložením tejto náhrady žalovanej odškodnil to, že žalobca čelil po dobu 3 mesiacov a 28 dní nezákonnému trestnému stíhaniu, ktorého účelom mala byť zrejme snaha o umlčanie žalobcu v súvislosti s niekoľko mesačným trestným stíhaním jeho otca a o umlčanie žalobcu, ktorý poukazoval na pôsobenie vtedajšej bývalej štátnej tajomníčky. Je tak dôvodná argumentácia žalobcu, že išlo o účelové trestné stíhanie. Je však potrebné tak isto zdôrazniť, že trestné stíhanie žalobcu bolo zrušené v počiatku, kedy vec dozorujúci prokurátor uznesenie o vznesení obvinenia zrušil. Nemožno uvažovať o hone na žalobcu zo strany orgánov činných v trestnom konaní. Každopádne si je súd vedomý kontextu trestného stíhania žalobcu, tak ako to uvádzal v žalobe. Podľa názoru súdu však priznanie vyššej sumy náhrady by nezodpovedalo spravodlivému odškodneniu, a to z pohľadu žalovanej. V danom prípade nebol žalobca neúmerne dlho vystavený prirodzenému negatívne dopadu trestného stíhania. Čo sa týka jeho zdravotného psychického stavu, na ktorý objektívne trestné stíhanie má negatívny dopad, tak je potrebné uviesť, že z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobca trpel zhoršeným psychickým stavom už pred vydaním nezákonného rozhodnutia. Už v roku 2017 dobre nespal, mal depresie, bol unavený a bez chuti do života a do práce. Z uvedeného vyplýva, že priama príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a zhoršeným psychickým stavom daná nie je. Preto tieto okolnosti nie sú hodné náhrady nemajetkovej ujmy. K určeniu výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd uvádza, že výška tohto plnenia je výsledkom súdnej úvahy. Nejde o žiaden exaktný matematický výpočet, ale o objektívne uváženie toho, aká výška náhrady je v okolnostiach prípadu žalobcu spravodlivá. Suma náhrady, ktorú si žalobca uplatnil, dosahuje sumy náhrad, ktoré sú priznávané poškodeným, ktorí boli na základe nezákonných rozhodnutí pozbavení osobnej slobody, čo nie je prípad žalobcu. Je potrebné zdôrazniť to, že pozbavenie osobnej slobody predstavuje najvýznamnejší zásah do ústavných práv trestne stínanej osoby. Sudca príkladom uvádza, že podľa právoplatného rozsudku 27C/237/2010 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za jeden deň výkonu väzby v sume 41,20 eur (v prípade žalobcu by mu patrila počas jeho trestného stíhania na slobode náhrada nemajetkovej ujmy v sume 3.708 eur), alebo právoplatný rozsudok 17C/94/2014 priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za vykonanie nezákonného trestu odňatia slobody od 21.01.2010 do 23.02.2011 približne 13 mesiacov v sume 5.000 eur. Podľa doposiaľ neprávoplatného rozsudku sp. zn. 17C/336/2013 sudca priznal žalobcovi príslušníkovi policajného zboru, bezúhonnému, ženatému, otcovi jedného maloletého dieťaťa, ktorý vykonal nezákonný trest odňatia slobody v trvaní 525 dní náhrad nemajetkovej ujmy v sume 30.000 eur, čo zodpovedá čiastke 57,14 eur za deň vykonaného nezákonného trestu odňatia slobody. Vo vzťahu k dopadu nezákonného rozhodnutia na vzťah žalobcu s otcom súd uvádza, že podľa jeho názoru nie je potrebné nahrádzať žalobcovi nemajetkovú ujmu. Pre súd je ťažko pochopiteľné, aby v tomto prípade mohlo vznesenie obvinenia žalobcovi znamenať zhoršenie vzťahu medzi žalobcom a jeho otcom. Otcovi žalobcu boli vznesené približne dve desiatky obvinení, preto má súd za to, že vznesenie obvinenia jeho synovi nemohlo objektívne, presvedčivo vyvolať zhoršenie ich vzťahu. Otec žalobcu mal vedieť, že vznesenie obvinenia neznamená spáchanie trestného činu a vzhľadom na jeho skúsenosti, ktoré sú verejne známymi, musel vedieť o tom, že obvinenie mohlo byť aj účelové, čo aj sám v tom čase predpokladal. Bol to práve žalobca ako jeho syn, ktorý verejnými vystúpeniami išiel do rizika toho, že môže čeliť právnym krokom zo strany osôb, o ktorých verejne prezentoval svoj názor. Takisto je pre súd nepochopiteľné, ako sa mohol zhoršiť vzťah žalobcu k jeho otcovi po vznesení obvinenia, ak skutok mal spočívať v tom, že sa postavil verejne na jeho stranu. Je tak zrejme, že žalobca mal pozitívny vzťah k otcovi, a že ak otec bol v minulosti nezákonne stíhaný, tak nemôže niesť vinu za to, že aj žalobcovi sa to stalo. Z výpovede svedka, otca žalobcu vyplýva, že sa snažil žalobcu odhovoríť od jeho angažovania sa za neho. Bolo to teda rozhodnutie žalobcu, ktorý sa rozhodol verejne prezentovať svoj názor, za ktorý bol neskôr nezákonne trestne stíhaný. Nakoniec žalobca sám vypovedal, že z krátkodobého hľadiska jeho obvinenie utužilo jeho vzťah k otcovi. Z dlhodobého už nie. V súčasnosti je ich vzťah dobrý, nemajú nezhody. Ak žalobca tiež vypovedal, že to vníma tak, že kvôli otcovi zažíval dlhý čas zo svojho života zlé veci, pričom sa to nemuselo stať, tak tu neexistuje príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a touto skutočnosťou. Vo vzťahu k dopadu nezákonného rozhodnutia na vzťahy žalobcu s jeho kamarátmi, ktorí ho vnímali ako podvodníka, ktorý si vymýšľa a vedeli o jeho trestnom stíhaní na začiatku, ale už sa nedozvedeli aký bol koniec, súd uvádza, že táto okolnosť nie je takou, aby bola žalovanej uložená povinnosť na náhradu nemajetkovej ujmy. Žalobca bol trestne stíhaný 3 mesiace a 28 dní, od 15.05.2018 do 12.09.2018. Ak sa jeho kamaráti nedozvedeli o tom, že jeho obvinenie bolo zrušené, tak túto okolnosť je potrebné pričítať na ťarchu žalobcu. Nič mu nebránilo v tom,

aby svoje bezprostredné okolie informoval o tejto skutočnosti. Súd podotýka aj to, že ak sa žalobcovi otočili chrbtom jeho kamaráti, resp. že predmetné nezákonné rozhodnutie poznačilo ich vzájomný vzťah, tak je objektívne zrejmé, že tieto vzťahy nemohli byť pevné a súdržné. Práve naopak, objektívne sa dalo očakávať, že kamaráti mali žalobcu v tom čase morálne povzbudiť a osobnostne podržať. Pre súd je takisto nepochopiteľné, z akého dôvodu sa nedali vzťahy medzi žalobcom a jeho kamarátmi do poriadku, ak obvinenie žalobcu bolo ani nie po 4 mesiacoch zrušené. Nešlo o dlhšie trvajúci stav. Nie je spravodlivé a ani právne možné, aby za kvalitu, resp. nekvalitu vzťahov žalobcu

s jeho kamarátmi niesla zodpovednosť žalovaná. V tom smere súd poukazuje na obdobné závery Krajského súdu v Trenčíne v rozsudku pod sp. zn. 17Co/1058/2015, v ktorom odvolací súd uviedol, že mimoriadny význam má v tomto smere prezumpcia nevinu a jej náležité vnímanie významne obmedzuje negatívny dopad samotného trestného stíhania na povest'

a vnímanie stíhanej osoby jej okolím. Ak je napriek tomu obvinený vnímaný okolím negatívne len pre prebiehajúce trestné stíhanie, je to významnou mierou chybou tohto okolia, ktorému nie je princíp prezumpcie nevinu dostatočne vlastný. Náhrady nemajetkovej ujmy priznávané len pre stíhanie nevedúce k odsúdeniu pritom osvojovanie si správneho vnímania prezumpcie nevinu v spoločnosti sťažujú. Súd teda uvádza, že žalobcova minulosť a minulosť jeho otca nemohli byť jemu blízke okoliu neznáma. Preto ak žalobca bol trestne stíhaný za jeho prejavy na verejnosti v marci 2018, nemohla byť táto okolnosť pre jeho okolie pretrvávajúca, ak si jeho okolie robilo negatívny úsudok o žalobcovi pre to, že mu bolo vznesené obvinenie, tak je to podľa názoru súdu chyba okolia. Opätovne je potrebné zdôrazniť, že vznesením obvinenia nebol žalobca usvedčený zo spáchania trestného činu a nebol odsúdený za spáchaný trestný čin. Ak by tomu tak bolo, situácia by bola iná. Vo vzťahu k ujme, ktorú mal žalobca utrpieť v jeho pracovnom a občianskom živote súd uvádza, že je potrebné prijať objektívny fakt, že súčasťou politického života je aj riziko toho, že proti osobe v ňom angažovanej sú podávané trestné oznámenia a môže sa proti nej viesť trestné stíhanie. Postavenie, resp. situáciu takýchto osôb nie je možné dávať do roviny s obyčajným človekom, ktorý sa verejne neangažuje. Miera dopadu prípadného trestného stíhania na verejne angažovanú osobu musí byť nižšia ako u obyčajného človeka. Preto ak žalobca poukazuje na to, že trestné stíhanie ho poškodilo pri zbieraní podpisov na jeho kandidatúru za poslanca mestského zastupiteľstva, súd túto argumentáciu vníma s poukazom na vyššie uvedené, a de facto vyhodnocuje to tak, že dopad nezákonného rozhodnutia na politické aspirácie je nízky, pričom nemajetkovú ujmu

v tom smere nie je potrebné nahrádzať. Práve naopak, je objektívnym faktom, že trestné stíhanie politických protivníkov môže viesť k zvýšeniu sympatií voličov a priniesť aj zvýhodnenie v politickej kampani. Preto súd nevykonal dokazovanie, ktoré navrhoval žalobca, a to vypočutie D. F. a D. D.. Ich vypočutie by vzhľadom na vyššie uvedené neprinieslo iné rozhodnutie.

4. Čo sa týka úrokov z omeškania, súd žalobcovi nepriznal z priznanej sumy nemajetkovej ujmy aj uplatnené úroky. V tomto smere je dôvodná obrana žalovanej, že žalobcovi úroky z omeškania z priznanej nemajetkovej ujmy nepatria. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy ide o konštitutívne rozhodnutie založené na úvahe súdu. Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, a preto až uplynutím tejto lehoty plnenia sa dlžník dostáva do omeškania (rozsudok Najvyššieho súdu SR 1Co/15/97, ale aj neskoršie rozhodnutie 6Cdo/185/2011). Nárok na úroky z omeškania vyplýva z § 517 ods. 2 OZ. Ako vyplýva z jeho znenia, ide o prípady omeškania s plnením peňažného dlhu. V čase rozhodnutia súdu žiadny konkrétny peňažný dlh žalovanej neexistuje, preto sa žalovaná s jeho splnením nemôže ani omeškať. Peňažný dlh, ktorý zodpovedá súdom určenej výške nemajetkovej ujmy vzniká konštitutívne, právoplatným súdnym rozhodnutím. Opačná argumentácia žalobcu sa javí ako racionálna. Naproti tomu pri uplatňovaní náhrady škody spôsobenej výkonom verejnej moci rozhoduje sám škodca, štát, ktorý má svoj vlastný záujem na výsledku a rýchlosti konania, a ktorého pri absencii nároku na úrok z omeškania nič nemotivuje k tomu, aby sa snažil o čo najrýchlejšie rozhodnutie o tomto nároku. Je potrebné k tejto argumentácii uviesť, že podľa časti súdnych rozhodnutí sa nepriznávajú úroky z omeškania aj v rámci náhrady nemajetkovej ujmy medzi dvomi súkromnoprávnymi subjektami z rovnakých dôvodov, a to konštitutívnosť rozhodnutí o priznaní nemajetkovej ujmy. Samotný škodca si môže byť vedomý svojej zodpovednosti a túto aj uznať, avšak je nespravodlivé od neho požadovať, aby bol sankcionovaný za to, ak neuznáva výšku nemajetkovej ujmy, spravodlivé a presvedčivé ustálenie môže priniesť až vykonané súdne dokazovanie a zodpovedná úvaha nestrannej osoby, prezentovanej súdom. Argumentácia

o tom, že v prípade, že by v rámci týchto nárokov voči štátu nepriznávali úroky z omeškania, tak by štát nič nemotivovalo k tomu, aby sa snažil o čo najrýchlejšie rozhodnutie o tomto nároku, je podľa názoru

súdu nedôvodná. Súdy sú pri svojom rozhodovaní nezávislé od ďalších zložiek moci v štáte. Rozhodujú o právach a povinnostiach subjektov práva v sporoch nezávisle. Podľa presvedčenia súdu žiadny sudca neprispôsobuje rýchlosť konania tomu, či štát bude alebo nebude musieť platiť z nemajetkovej ujmy úroky z omeškania, aj keď je zároveň štátnym orgánom. Súd ďalej uviedol, že tento právny záver nie je v súdnej praxi jednotný, avšak podľa názoru súd je prevažujúci a súd sa s ním stotožňuje.

5. Čo sa týka vznesenej námietky miestnej nepríslušnosti zo strany žalovanej, súd prvej inštancie túto vyhodnotil ako nedôvodnú s tým, že miestna príslušnosť Okresného súdu Trenčín je daná podľa § 17 a § 13 CSP. Podľa nich na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak. Všeobecným súdom štátu je súd, v obvode ktorého nastala skutočnosť, ktorá zakladá uplatnené právo. Nezákonné rozhodnutie bolo vydané v Trenčíne, všeobecným súdom štátu, teda žalovanej v tomto spore je Okresný súd Trenčín. Preto je konajúcim súd miestne príslušný na konanie v prvej inštancii o podanej žalobe. Sekundárne je miestna príslušnosť konajúceho súdu daná aj podľa § 19 písm. b) CSP, nakoľko v jeho obvode nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu trov škody.

6. Čo sa týka náhrady trov konania, o tejto bolo rozhodnuté podľa § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 CSP. O trovách konania súd rozhodoval podľa § 255 ods. 2 CSP, pretože obe sporové strany boli v konaní čiastočne úspešné. Úspech žalobcu v spore bol 7,94 % a úspech žalovanej 92,06 %. Úspešnejšia v tomto konaní bola tak žalovaná. Celkový úspech žalovanej tak bol 84,12 % s tým, že o samotnej výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

7. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalovaná, a to proti vyhovujúcemu výroku s tým, že vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe poukázala na tú skutočnosť, že dôkazná povinnosť na preukázanie splnenia kvalifikovaných podmienok pre priznanie nemajetkovej ujmy stíha výlučne žalobcu. Žalobcu zaťažovalo dôkazné bremeno spočívajúce v povinnosti preukázať skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že mu v dôsledku nezákonného rozhodnutia vznikla nemajetková ujma. Súd vykonal dokazovanie výsluchom svedka otca žalobcu a výsluchom samotného žalobcu, pričom výpovede týchto osôb boli tendenčné, v podstatných skutočnostiach protirečivé a nespôsobilé preukázať existenciu údajnej škody v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím žalovaného. Má preto za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno ohľadom ním tvrdenej domnelej nemajetkovej ujmy, na základe čoho ju považujú za absolútne nepreukázanú. Poukázala predovšetkým na hľadisko intenzity trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi v dôsledku jeho postavenia v rodine a v spoločnosti (viď R21/95), povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a dopady trestného stíhania na osobu poškodeného. Forma a výška zadosťučinenia nesmie byť v rozpore so všeobecne zdieľanou predstavou spravodlivosti, t. j. je priznanie nad rámec konštatovania porušenia práva na mieste iba vtedy, ak by sa z hľadiska všeobecnej slušnosti poškodenému satisfakcia skutočne mala dostať. Ak v konaní nemal súd prvej inštancie preukázané, že by takáto zodpovednosť na strane žalovaného existovala, žalobca totiž nepreukázal vznik žiadnej ujmy v rodinnej, pracovnej či spoločenskej oblasti, potom žalovanému nie je zrejмый záver súdu prvej inštancie týkajúci sa ustálenia náhrady nemajetkovej ujmy v priznanej výške, ktorý nespočíva v logických a legitímnych faktoch. Súdom prvej inštancie priznaný nárok na náhradu škody v sume 2.500 eur v kontexte neunesenia dôkazného bremena neobstojí. Zjavnú arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia možno vidieť v ods. 9.7 napadnutého rozhodnutia, v ktorom súd prvej inštancie konštatuje, že ujmu, ktorú utrpel žalobca, nie je možné dobre uspokojiť inak ako priznaním náhrady nemajetkovej ujmy. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením. Súd preto považoval za dôvodné ustáliť náhrady ujmy v priznanej výške. Žalovaný mal preto za to, že priznaná suma je neadekvátna, neodrážajúca skutočnú intenzitu, rozsah a následky celého trestného stíhania do osobnostnej sféry žalobcu, ktorá nezodpovedá objektívne zistenému skutkovému stavu veci. Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na iné rozhodnutia, žalovaný príkladmo poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/566/2015, Okresného súdu Nitra sp. zn. 10C/142/2002, Okresného súdu Žiar nad Hronom v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 7C/818/96. Poukázal tiež analogicky na stanovisko Najvyššieho súdu ČR Cpjn/206/2010, R58/2011, kedy by výška odškodnenia za rok trvania mala sa pohybovať v rozmedzí od 600 do 800 eur, pričom však prvé dva roky trvania konania postačujúce odškodniť nižšou čiastkou, pretože každé konanie nejaký čas trvá. Žalovaný ďalej poznamenal, že rozsah nemajetkovej ujmy určil súd prvej inštancie aj za využitia komparačnej metódy vo vzťahu k iným obdobným prípadom. V tejto súvislosti správne poznamenal, že pozbavenie osobnej slobody predstavuje najvýznamnejší zásah do

ústavných práv trestne stíhanej osoby. Vzhľadom na doteraz uvedené je nepochopiteľné, ako mohol súd za obdobie trestného stíhania v rozsahu 3 mesiacov a 28 dní priznať žalobcovi sumu vo výške 2.500 eur, keď v prípade výkonu trestu odňatia slobody v rozsahu 13 mesiacov bola poškodenému priznaná suma 5.000 eur. Keď zoberieme do úvahy dĺžku trestného stíhania pri skutkovom posúdení všetkých konkrétnych súvislostí daného prípadu, je zreteľné, že tu nemožno uplatniť teóriu adekvátnej príčinnej súvislosti. Väčšina tvrdení žalobcu, ktorý na podporu svojho názoru o údajnej ujme uvádza, priamo a bezprostredne súvisí s trestným stíhaním otca žalobcu. Podmienky vzniku zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonnými rozhodnutiami sú stanovené kumulatívne a v prípade nespĺnenia čo i len jednej z nich musí byť nárok žalobcu zamietnutý. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/11/2020, rozsudok Krajského súdu v Trnave 24Co/6/2018, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 467/2008. Pokiaľ sa aj odvolací súd stotožní s názorom žalovaného a zmení výrok napadnutého rozhodnutia, potom je III. výrok napadnutého rozsudku o trovách konania potrebné rovnako zmeniť, nakoľko ide o závislý výrok. Žalovaný zastáva názor, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nepreskúmateľné, arbitrárne a vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žiadal preto, aby bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá a žalovanému bolo priznané právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

8. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca, ktorý namietol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností. Čo sa týka nároku na úroky z omeškania, uviedol, že ani jedno z rozhodnutí, na ktoré poukazuje súd prvej inštancie, sa netýka zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Žalobca trvá na tom, že pri náhrade nemajetkovej ujmy je možné priznať úroky z omeškania, pretože právo má majetkovú povahu, je právnym následkom nezákonného trestného stíhania žalobcu, podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej lehote s tým, že začiatok plynutia premlčacej doby je viazaný na moment, kedy bolo žalobcovi doručené rozhodnutie, ktorým bolo zrušené nezákonné právoplatné rozhodnutie. Pokiaľ premlčacia doba plynie už pred rozhodnutím súdu o náhrade, potom logicky musí platiť, že právo vzniká už pred rozhodnutím súdu o výške nemajetkovej ujmy. Náhrada ujmy v peniazoch je len jedným z čiastkových oprávnení pri zodpovednosti štátu za škodu, má satisfakčnú funkciu podobne ako ospravedlnenie. Nepriznanie úrokov z omeškania demotivuje pôvodcu zásahu k náhrade nemajetkovej ujmy. O výške nemajetkovej ujmy sa pôvodca zásahu dozvedel v momente, kedy poškodený podal žiadosť o predbežné prerokovanie. Skutočnosť, že až súdne rozhodnutie definitívne ustálilo výšku nemajetkovej ujmy nemôže mať za následok, že toto súdne rozhodnutie má konštitutívne účinky pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. V § 16 ods. 4 zákona sa výslovne predpokladá priznanie úroku z omeškania s uspokojením nároku od momentu, kedy príslušný orgán oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody. K rovnakým nálezom dospel Ústavný súd ČR v náleze II. ÚS 2149/17. Čo sa týka nároku na náhradu trov konania, o tomto súd rozhodoval podľa § 255 ods. 2 CSP a úspech žalovanej vyčíslil na 84,12 %. S týmto právnym posúdením nie je možné súhlasiť, pretože súd prvej inštancie nesprávne posúdil úspešnosť sporových strán pre účely určenia pomeru náhrady trov. Nárok a rozsah trov pri rozhodnutiach súdu, ktoré závisia od úvahy súdu, je konštantne a jasne judikovaný už v podmienkach slovenského právneho systému, napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5MCdo/7/2010. O nesprávnosti právnej úvahy svedčí aj odborná literatúra s tým, že súd prvej inštancie nesprávne aplikoval § 255 ods. 2 CSP. S touto problematikou sa zaoberal aj Krajský súd v Trnave vo svojom rozhodnutí 10Co/191/2017. Nakoľko sa jedná o konanie, v ktorom výška plnenia závisí od úvahy súdu, je aj v tomto konaní potrebné pre účely rozhodovania o náhrade potrebné rozlíšiť, čo je základné a čo je sprevádzajúce. Súd prvej inštancie rozhodol, že žalobca nemajetkovú ujmu utrpel a bol v základe úspešný. Výšky ujmy je závislá od úvahy súdu. Inými slovami, žalobcu je potrebné považovať za procesne plne úspešného. Okrem toho je žalobca voči štátu v postavení slabšej strany, kým žalobca sa takmer nevyhnutne musí obrátiť na komerčne pôsobiaceho advokáta, ministerstvo vnútra disponuje internými právnikmi, ktorí sú platení z daní občanov. Povinnosťou štátu je zabezpečiť, alebo aspoň v čo najvyššej miere usilovať sa o to, aby nedochádzalo k nemajetkovej ujme súkromných osôb spôsobenej výkonom verejnej moci. Ďalej namietal nesprávne právne posúdenie okolností určujúcich výšku nemajetkovej ujmy. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/204/2018 s tým, že vo vzťahu k výške náhrady nie je možné určiť ustálenú rozhodovaciu prax. Nesúhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že vo vzťahu k otcovi žalobcu, ktorému bolo v minulosti vznesené približne dve desiatky obvinení, nemohlo žalobcovo obvinenie vyvolať zhoršenie vzťahu. To, že štát sa dostal do bodu, keď s ním cíti potrebu brániť otca napriek tomu, že otec ho od tejto podpory odhovára, nemôže byť argumentom pre nepriznanie nemajetkovej ujmy. Čo sa týka dopadu nezákonného rozhodnutia na vzťahy žalobcu

s jeho kamarátmi, s týmto sa tiež nestotožňuje. Nie je možné súhlasiť so zľahčovaním doby trestného stíhania v kontexte medziľudských vzťahov 3 mesiace a 28 dní, pretože objektívne počas nej sa môže v medziľudských vzťahoch na základe nezákonného trestného stíhania udiať mnoho. Takisto sa nedá objektívne očakávať, že bežný občan bude vo svojich súkromných vzťahoch aplikovať absolútnu prezumpciu nevinoty. Čo sa týka umy v pracovnom a občianskom živote, ani s týmto právnym posúdením nie je možné súhlasiť. Ak by sme prijali argumentáciu, že súčasťou politického života je aj riziko, že osoba politicky aktívna bude vystavená trestným oznámeniam, je potrebné upozorniť, že žalobca si uplatňuje voči žalovanej nárok na náhradu nemajetkovej ujmy na základe vzneseného obvinenia. Príčinou nezákonného trestného stíhania nikdy samo o sebe nie je len podané trestné oznámenie. Každé trestné oznámenie musí byť vyhodnotené zo strany policajta alebo prokurátora, spočíva v ochrane osobnosti pred nezákonnými zásahmi štátu. V prípade akceptácie úvahy, ktorú prezentoval súd v napadnutom rozsudku, by nastal stav, že každá politicky angažovaná osoba by musela bez šance na uplatnenie nároku na náhradu škody voči štátu akceptovať. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/204/2018. Je teda zrejmé, že zásah do politického života žalobcu je potrebné posudzovať individuálne a táto časť dokazovania je pre konanie jednou z kľúčových. Prvostupňový súd nevypočutie dvoch svedkov odôvodnil tým, že ich vypočutie by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti a rýchlosti. Ako bolo spomínané vyššie, okolnosti pri posudzovaní vzniku a výšky nemajetkovej ujmy musia byť individuálne posudzované, takže je možné predpokladať, že vypočutie svedkov by mohlo mať dopad na rozhodnutie vo veci aj na samotnú výšku priznaného nároku. Žiadal preto, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že zaviazá žalovaného zaplatiť mu náhradu škody vo výške 31.150 eur s 5 % úrokom z omeškania z tejto sumy od 07.09.2021 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a žalovaného zaviazá žalobcovi zaplatiť náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

9. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý poukázal na tú skutočnosť, že vznik zodpovednosti za škodu môže byť len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola priamo a nesprostredkované spôsobená práve iba týmto rozhodnutím. Podmienky vzniku zodpovednosti za škodu sú stanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich musí byť nárok žalobcu zamietnutý. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom otca žalobcu a dospel k záveru, že jeho výpovede boli tendenčné, v podstatných skutočnostiach protirečivé a nespôsobilé preukázať existenciu údajnej škody v priamej príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím žalovaného. Je v rozpore s elementárnou logikou, aby vznesené obvinenia spôsobili zhoršenie vzťahu medzi žalobcom a jeho otcom. G. B. výslovne uviedol: „vinil ma z toho, že ja som príčinou toho všetkého, mal pochybnosti voči mojej osobe, naše nezhody sa stali neúnosné, nemajetkovú ujmu syna vnímam tak, že má súvis s mojím trestným stíhaním“. Žalobca uviedol, že kvôli otcovi zažíval dlhý čas zo svojho života zlé veci, pričom sa to nemuselo stať. Zodpovednosť za škodu tu nenastáva, pretože príčinou údajnej škody boli úplne iné skutočnosti, a to nezákonné trestné stíhanie, resp. odsúdenie otca žalobcu. Je potrebné prizerať na stav žalobcu pred nezákonným rozhodnutím a po ňom. To, že mal zhoršený zdravotný stav už pred nezákonným rozhodnutím, pod čo sa podpísali aj okolnosti neoddeliteľne spojené s predmetným nezákonným rozhodnutím, nevylučuje, že mu nezákonné rozhodnutie nespôsobilo ďalšie zhoršenie. Nestotožňuje sa s týmito tvrdeniami žalobcu, pretože je dôležité uvedomiť si, že podstata nemajetkovej ujmy nespočíva v ohrození práva, resp. spôsobilosti privodiť ujmu ale vo vzniku ujmy, to znamená vzniku reálnej ujmy na právach, ku ktorej došlo. Priama príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a jeho zhoršeným stavom daná nie je. Mal za to, že žiadna nemajetková ujma žalobcovi ani teoreticky nemohla vzniknúť. Žalobca neuniesol dôkazné bremeno ohľadom tvrdenej domnejšej nemajetkovej ujmy na základe čoho ju považujú naďalej za absolútne nepreukázanú. Súd prvej inštancie nemal v konaní preukázané, že by takáto zodpovednosť na strane žalovaného existovala, pretože žalobca nepreukázal vznik žiadnej ujmy v rodinnej, pracovnej či spoločenskej oblasti. Náhrada nemajetkovej ujmy nie je majetkovou pohľadávkou zo záväzkového právneho vzťahu a jej výška je určená až súdnym rozhodnutím. V čase rozhodnutia súdu žiadny konkrétny peňažný dlh žalovaného neexistuje, a preto sa žalovaný s jeho plnením nemôže omeškať. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/185/2011, rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave 15Co/391/15, Ústavného súdu ČR 2ÚS/2149/19. Žalobcom uvádzaný právny názor týkajúci sa nároku žalobcu na úroky z omeškania z uplatňovanej sumy v kontexte vyššie uvedeného neobstojí. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z ust. § 13 ods. 2 zákona 40/64 Zbierky rovnako ako nároky na náhradu škody podľa § 442 a nasl. OZ sú samostatnými právnymi prostriedkami ochrany fyzickej osoby. Je zrejmé, že daná právna vec sa týka inej právnej problematiky, pretože sa v nej rieši náhrada nemajetkovej ujmy a ochrana osobnosti. Ďalej uviedol, že sa v ďalšom pridržiava všetkých svojich písomných vyjadrení, tvrdení ako aj odvolania.

10. K odvolaniu žalovanej sa písomne vyjadril žalobca, ktorý poprel, že by v prejednávanej veci neuniesol dôkazné bremeno. Práve naopak v napadnutom rozhodnutí súd konštatoval zodpovednosť štátu za škodu pri výkone verejnej moci, ktorá je objektívnou, z čoho vyplýva, že musí byť preukázaná existencia nezákonného rozhodnutia. Existencia nezákonného rozhodnutia bola medzi stranami sporná, preto sa súd najprv zaoberal tým, či preukázal existenciu takéhoto rozhodnutia. Vo vzťahu k ujme súd v napadnutom rozhodnutí okrem iného povedal, že ujmu, ktorú utrpel žalobca nie je možné dobre uspokojiť inak ako priznaním náhrady nemajetkovej ujmy. Nemajetková ujma vznikla v žalobcovom prípade už len tým, že trestné stíhanie zasiahlo do jeho cti a dobrej povesti. Ďalej sa súd vyjadroval ku konkrétnym prípadom, ktoré žalobca uviedol na vykreslenie svojej spôsobenej nemajetkovej ujmy. Okrem toho žalobca namietal v odvolaní aj záver súdu, že konkrétne príklady spôsobenej nemajetkovej ujmy nedosahujú takú závažnosť, aby za ne bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd vznik nemajetkovej ujmy žalobcu uznal a považuje túto ujmu za dostatočne preukázanú. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/130/2020, 3Cdo/137/2008. Čo sa týka príčinnej súvislosti rozhodnutia, na ktoré poukázal v prejednávanej veci žalovaný sa jedná o judikatúru, ktorá už bola prekonaná a došlo tak k posunu rozhodovacej činnosti. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR 4Cdo/125/2019, pričom z tejto judikatúry je zrejmé, že príčinná súvislosť nemusí byť priama a bezprostredná ako pri bežnom nároku s tým, že príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a ujmou, ktorá vznikla žalobcovi nemusí byť priama ani bezprostredná a práve ak by zaťažil žalobcu takto poňatým dôkazným bremenom, tak by konal v rozpore s novou rozhodovacou praxou súdu SR. Čo sa týka výšky priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 2.500 eur mal žalovaný za to, že táto je neadekvátna. Žalobca poukázal na argumentáciu uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/204/2018 s tým, že vo vzťahu k výške náhrady nie je možné určiť ustálenú rozhodovaciu prax, pričom súd nemôže opomenúť individuálne jedinečné okolnosti prerokovanej veci a rozhodnúť o priznanej výške len na základe porovnania s inými rozhodnutiami. Pri výpočte náhrady za nemajetkovú ujmu je nutné brať do úvahy aj veľmi aktuálnu tému ako strata reálnej hodnoty peňazí teda infláciu. Suma 5.000 eur, na ktorú odkazuje žalovaná, mala v roku 2015 výrazne odlišnú reálnu hodnotu ako suma 5.000 eur v roku 2022. Pokiaľ žalovaná argumentuje stanoviskom Najvyššieho súdu ČR sp. zn. Cpjn/206/2010 tento výrok je absolútne vytrhnutý z kontextu, pretože sa nejedná o odškodnenie nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným vyfabulovaným trestným stíhaním ako je to v tomto prípade. Mal preto za to, že náhrada ujmy vo výške 2.500 eur nezodpovedá objektívne zistenému skutkovému stavu. Charakter ujmy, ktorá bola spôsobená žalobcovi je absolútne odlišná a neporovnateľná s charakterom ujmy, ktorá je spôsobená obetiam trestných činov. Žalobca vidí v tejto argumentácii žalovanej pokus o citové vydieranie s poukazovaním na výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznávanú pozostalým pri obetiach trestných činov. Okrem vyššie uvedeného žalovaná pomerne náhodne vo svojom odvolaní používa slová ako arbitrárne a nepreskúmateľné. Napriek vynaloženej snahe žalobca nevie nájsť v citovanom rozhodnutí žiadnu arbitrárnosť. Synonymom arbitrárnosti je svojvôľa, ktorá sa prejavuje ako extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním. Súd prvej inštancie zreteľne opísal skutkový stav, ktorý považoval za ustálený a detailne vysvetlil právne závery, ku ktorým na základe zisteného skutkového stavu dospel. V bode 9.7 napadnutého rozhodnutia súd vysvetľuje, že k priznaniu náhrady pristúpil z dôvodu, že nepovažuje vzhľadom na zistený skutkový stav zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia za dostačujúce.

11. K podanému vyjadreniu sa opätovne vyjadrila žalovaná, ktorá poukázala na nevyhnutnú rozhodujúcu skutočnosť, ktorou je splnenie troch základných predpokladov, ktorými sú nezákonné rozhodnutie, existencie nemajetkovej ujmy a kvalifikovaná príčinná súvislosť. Zodpovednosť štátu za škodu nenastupuje automaticky pri akomkoľvek rozhodnutí vydanom orgánom verejnej moci, pričom z ustálenej praxe všeobecných súdov vyplýva, že dôkazná povinnosť na preukázanie kvalifikovaných podmienok stíha výlučne žalobcu. Vznik zodpovednosti za škodu môže byť len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola priamo a bezprostredne spôsobená práve týmto rozhodnutím. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/19/2020, kedy vzťah príčiny a následku musí byť priamy, bezprostredný a neprerušovaný a nestačí, že je iba sprostredkovaný. Žalovaná nemôže niesť zodpovednosť za prípadný vznik škody v dôsledku nezákonného rozhodnutia, ak takáto škoda nie je priamym a bezprostredným následkom takéhoto rozhodnutia. Žiadala preto, aby bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá a žalovanej bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

12. Krajský súd ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 CSP viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania tak ako to predpokladá ust. § 380 CSP, viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej

inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie podľa § 383 CSP, postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné z časti ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1, 2 CSP a z časti zmeniť podľa § 388 CSP z týchto dôvodov:

13. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia a odvolaciu argumentáciu uplatnenú oboma stranami bolo posúdiť, či súd prvej inštancie dospel k správnym skutkovým a právnym záverom vedúcim k čiastočnému vyhovneniu žaloby v časti uplatnenia náhrady škody a nemajetkovej ujmy a k zamietnutiu žaloby v časti náhrady nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti štátu za škodu, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená pri výkone verejnej moci nezákonnými rozhodnutiami.

14. Z hľadiska skutkového bolo pred súdom prvej inštancie preukázané, že žalobcovi bolo vyšetrovateľom policajného zboru dňa 15.05.2018 vznesené obvinenie pre prečin ohovárania podľa § 373 ods. 1, 2 písm. c) Trestného poriadku na tom skutkovom základe, že žalobca ako obvinený mal dňa 23.03.2018 počas zhromaždenia ľudí organizovaného občianskou iniciatívou „Za slušné Slovensko“, ktoré sa konalo v meste Trenčín a bol dňa 25.03.2018 zverejnený na internetovom portály youtube.com verejne uviedol o B. D. B., že jeho nevinného otca G. B. dala zatvoriť priamo mafia na objednávku, a to prostredníctvom skorumpovanej polície a jej ako sudkyne a taktiež uviedol, že má na Čongrádyovcov rodinné prepojenie a tiež, že za toto mala dostať výťažok a zmocniť sa ich majetku a nehnuteľnosti, ktoré nadobudli nezákonne od G. B. a o B. A. B., že má z detstva prepojenie na členov organizovanej zločineckej skupiny F. H., ktorí si u neho objednali v roku 2000 vzatie G. B. a B. I. do väzby. O tejto väzbe mal rozhodnúť na základe sfaľovaných policajných úradných záznamov, čo viedlo k rozkradnutiu majetku, nehnuteľnosti B. a I., zmocnenie sa pod hrozbou smrti B. H. a neskôr J. K. C.. Ďalej dňa 26.03.2018 počas zhromaždenia „Za slušné Slovensko“, zverejnenom 26.03.2018 na internetovom portály youtube.com verejne uviedol o B. D. B., že má skorumpované správanie, zneužíva moc a postavenie a je prepojená na organizovaný zločin a mafiu. O B. A. B. opätovne uviedol totožné skutočnosti. Zároveň poskytol rozhovory, ktoré boli na internetovom portály eurospekt.sk zverejnené 22.03., 24.03. a 05.04.2018, kde popisuje celú verziu svojho prípadu.

15. Uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Dunajská Streda zo dňa 12. septembra 2018 bolo uznesenie vyšetrovateľa zrušené na základe sťažností žalobcu ako obvineného, pričom prokurátor zrušil uznesenie z dôvodu, že je nepreskúmateľné a nezákonné. Konštatoval, že v danom prípade absentovali základné náležitosti skutkov, ktoré musia byť uvedené a mohlo byť obvineným osobám vznesené obvinenie. Trestné stíhanie obvineného tak trvalo v období od 15.05.2018 do 12.09.2018 teda 3 mesiace a 28 dní.

16. Žalobca listom zo dňa 24.08.2020 požiadal zástupcu žalovanej o predbežné prerokovanie nároku na odškodnenie v sume 50.000 eur z dôvodov, na ktorých je založená aj táto žaloba s tým, že listom zo dňa 30.09. 2020 oznámil zástupca žalovanej žalobcovi, že žiadosť považuje za nedôvodnú, a preto jej nie je možné vyhovieť.

17. Žalobca listom zo dňa 13.06.2021 opätovne požiadal o predbežné prerokovanie v sume 31.500 eur a opakovane na základe tých istých dôvodov ako je táto žaloba. Žalovaná listom zo dňa 03.09.2021 oznámila žalobcovi, že na opakovanú žiadosť neprihliada.

18. Súd prvej inštancie sa ďalej v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal dôvodmi, pre ktoré priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu, a to konkrétne v bodoch 9.1 až 9.18 napadnutého rozsudku, kedy súd prvej inštancie sa dôsledne vysporiadal všetkými okolnosťami, pre ktoré priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu v peniazoch, pričom odvolací súd v celom rozsahu poukazuje v tomto kontexte na vecne správne, vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým sa stotožňuje a preberá jeho skutkové aj právne zdôvodnenie v tomto kontexte a dospel k záveru, že ako odvolanie žalobcu tak aj odvolanie žalovanej vo vzťahu k priznanej výške nemajetkovej ujmy dôvodné nie je. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva, že v rozhodnutí z 27. augusta 2019 sp. zn. 4Cdo/125/2019 sa najvyšší súd zaoberal otázkou unesenia dôkazného bremena pri uplatnení nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, v odôvodnení svojho rozhodnutia skonštatoval: „Za nespĺniteľné dôkazné bremeno (dôkaznú povinnosť) v takej situácii najvyšší súd označuje požiadavky odvolacieho súdu na preskúmanie finančného ocenenia nehmotnej ujmy žalobcu, najmä v oblasti osobných, rodinných,

pracovných, sociálnych vzťahov či psychického stavu, pretože nemajetková ujma sa nepreukazuje (porov. 4Cdo/34/2018, bod 4.1.vi.). Nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Ide o stav mysle poškodenej osoby, ktorý sa preukazuje empaticky, pravda za predpokladu, že sa sudca bude vedieť aspoň elementárne vcítiť do pozície trestne stíhaného človeka; a to sa sudcom odvolacieho súdu v tomto konaní, žiaľ, nepodarilo, lebo aj oni postavili žalobcu do úlohy púheho objektu, kedy sa stáva iba prostriedkom v rukách štátnej moci (orgánov činných v trestnom konaní), ktorý je potom zameniteľný aj so skutočným zločincem, a tak sa musí podrobovať excesívnym úkonom orgánov činných v trestnom konaní, hoci vo výsledku bol nevinný, čiže aj uznesenie o vznesení obvinenia nemalo byť vôbec vydané. Takéto bezprávie voči ľudskej dôstojnosti musí byť v právnom štáte odškodniteľné. Škodu teda treba chápať ako ujmu na chránenom statku, ako je majetok, osoba, alebo iný chránený záujem, pričom najvyššiu mieru ochrany požívajú ľudský život, integrita človeka, ľudská dôstojnosť a sloboda. Každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné; ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia. Pri odškodňovaní nemajetkovej ujmy za nezákonné trestné stíhanie každej fyzickej osoby sudcom nesvedčí bagatelizovanie závažnosti ujmy priznávaním neprímerane nízkych, resp. žiadnych náhrad; také rozhodovanie treba považovať za obchádzanie zákona i jeho účelu a pôsobí mnohokrát veľmi cynicky, bez citu pre elementárnu spravodlivosť, alebo absencie postupu podľa pravidiel, podľa ktorého „nerob druhému to, čo nechceš, aby robili tebe“. Za situácie, kedy žalobca nie je schopný presne určiť a preukázať výšku škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím, pričom však preukáže a odôvodní, že mu taká škoda vznikla, nemôže odvolací súd rozhodnúť, že mu preto škoda nebude vôbec priznaná, alebo že medzi protiprávnym konaním a vzniknutou škodou nie je príčinná súvislosť. V takejto situácii má určiť výšku vzniknutej škody podľa spravodlivého uváženia a jednotlivých okolností prípadu.“ Vyššie uvedené závery dovolací súd zopakoval aj v rozhodnutí z 21. októbra 2020 sp. zn. 4Cdo/130/2020, v ktorom svoju argumentáciu doplnil o tieto závery: „Žiadne skutkové okolnosti, ktoré už odzneli, totiž nemožno následne, ex post, preukázať s absolútnou istotou. Vždy pôjde o otázku určitej miery pravdepodobnosti. Absolútna istota teda nie je dôkazný štandard, ktorý je možné v súdnom konaní aplikovať, lebo by pri tom dôkazné bremeno prakticky nebolo možné uniesť. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je čl. 47 ods. 3 ústavy, podľa ktorého sú si všetky strany sporu v konaní rovné tak, aby každá zo strán mohla obhajovať svoju vec za podmienok, ktoré ju z pohľadu konania ako celku, podstatným spôsobom neznevýhodňujú vzhľadom k protistrane. Cieľom zásady rovnosti je potom dosiahnutie „spravodlivej rovnováhy“ medzi stranami sporu. Pod takto definovanú rovnosť strán sporu spadá nielen realizácia ich procesných oprávnení, ale aj otázky dôkazného bremena, ktoré je na strany sporu kladené, a ktoré nesmie byť neprímerané, lebo v opačnom prípade nemožno konanie ako celok považovať za spravodlivé. Tento všeobecný princíp rovnosti strán bolo potom nutné premietnuť aj do činnosti nižších súdov pri dokazovaní škody (nemajetkovej ujmy) a jej výšky a príčinnej súvislosti medzi protiprávnosťou a vznikom škody. Nižšími súdmi uloženie nesplniteľného dôkazného bremena iba na žalobcov ako jednu stranu civilného sporu, bolo zjavným porušením zásady rovnosti zbrani (čl. 6 CSP) (porov. Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Metalco Bt. v. Maďarsko z 1. februára 2011, sťažnosť č. 34976/05, § 24). ... už len tvrdenie žalobcu o zásahu do jeho osobnostných práv bolo dôvodom pre priznanie finančného zadosťučinenia, nemajetkovej ujmy (porov. Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Danev v. Bulharsko z 2. septembra 2010, sťažnosť č. 9411/05).

19. V rozhodnutí zo dňa 27.04.2006 pod sp. zn. 4Cdo/171/2005 najvyšší súd skonštatoval, že aj keď výška zadosťučinenia v peniazoch je predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o konkrétne preskúmateľné hľadiská a uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdov vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Súd prvej inštancie v žiadnom prípade nepoužil svojvoľu, pretože riadne a explicitne zdôvodnil, prečo a aké úvahy ho viedli pri priznaní náhrady žalobcovi za nemajetkovú ujmu vo vzťahu k žalovanej vo výške 2.500 eur. Odvolací súd len na zdôraznenie správnosti dodáva, že tak ako správne konštatoval súd prvej inštancie, odvolací súd sa s týmto konštatovaním v celom rozsahu stotožňuje, takáto náhrada zodpovedá osobným pomerom žalobcu, ktorý vo veku 25 rokov, slobodný, bezdetný, zamestnaný vo firme jeho rodičov ako bezúhonná osoba, čelil po dobu 3 mesiacov a 28 dní nezákonnému trestnému stíhaniu s tým, že keďže v priebehu tohto trestného konania vedeného proti žalobcovi nedošlo k žiadnemu trestnoprávnemu postihnuteľnému konaniu, je dôvodná argumentácia žalobcu, že išlo o účelové trestné stíhanie, ktoré však bolo zrušené

v počiatku, kedy vec dozorujúci prokurátor uznesenie o vznesení obvinenia zrušil. Priznanie vyššej náhrady by nezodpovedalo spravodlivému odškodneniu z pohľadu žalovanej. Nebol tak neúmerne dlho vystavovaný prirodzenému negatívnemu dopadu trestného stíhania. Súd sa tiež zaoberal jeho osobnými majetkovými pomermi, vzťahmi s priateľmi, vzťahmi s rodičmi ako aj postihom v práci a správne potom, predovšetkým v bode 9.14 napadnutého rozsudku porovnal priznanú náhradu nemajetkovej ujmy s inými rozhodnutiami, a preto v žiadnom prípade jeho myšlienkový postup a odôvodnenie nemožno postupovať za arbitrálne prípadne nedostačujúce tak ako vo svojom odvolaní uvádzala žalovaná, avšak aj žalobca. Odvolací súd poukazuje na správny postup súdu prvej inštancie, ktorý príkladmo porovnával predovšetkým v bode 9.14 náhrady priznanej iným žalobcom v iných konaniach aj napriek tomu, že výška plnenia je výsledkom voľnej úvahy súdu, avšak môže byť určitým vodítkom pri stanovení jeho výšky. Zároveň netreba zabúdať ani na ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý limituje výšku náhrady nemajetkovej ujmy priznanej podľa odseku 2 tak, že táto nemôže byť vyššia, ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilným trestným činom podľa osobitného predpisu zákona č. 274/2017 Z.z. Preto čo sa týka samotnej istiny nároku, to znamená priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 2.500 eur, v tomto kontexte je rozhodnutie súdu prvej inštancie vecne správne, a preto ho odvolací súd potvrdil v tejto časti ako vecne správne.

20. Čiastočne dôvodné však bolo odvolanie zo strany žalobcu, pokiaľ mu neboli priznané zo strany súdu prvej inštancie úroky z omeškania z uplatňovaného nároku a v tejto časti bola jeho žaloba zamietnutá. V tomto kontexte odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/191/2020, v ktorom sa konštatuje, že nárok na prípadné priznanie úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy možno považovať za otázku vyriešenú aj uzneseniami Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/48/2010, 2Cdo/155/2011, 7Cdo/253/2013, 4Cdo/48/2017 a v konečnom dôsledku aj rozhodnutie 8Cdo/191/2020. Z týchto rozhodnutí vyplýva, že štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do 6 mesiacov odo dňa, keď poškodený si nárok riadne uplatnil podľa § 16 Zákona 514/2003 Z.z. a márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného právneho vzťahu dostáva do omeškania a tak najskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6 mesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému veriteľovi tiež úroky z omeškania. Obdobne postupoval Najvyšší súd SR v rozhodnutí 4Cdo/257/2009, v ktorom okrem iného dovolací súd ustálil, že k vzniku omeškania s plnením nemajetkovej ujmy nedochádza márnym uplynutím ustanovenej v rozhodnutí súdu ale už márnym uplynutím 6 mesačnej lehoty na plnenie podľa § 16 ods. 1 zákona 514/2003 Z.z.. Tento názor dovolacieho súdu je podporený aj novelou č. 412/2012, ktorou bolo s účinnosťou od 01.01.2013 ust. § 16 ods. 4 zákona 514/2003 Z.z. zmenené tak, že „podľa poslednej vety tohto ustanovenia ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uplynutím 6 mesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr...“.

21. Z tohto potom teda následne vyplýva, že pokiaľ žalobca doručil žalovanej žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dňa 13.06.2021, pričom na túto žiadosť odpovedala žalovaná listom, v ktorom konštatuje, že žiadosť bola Ministerstvu vnútra doručená 13.06.2021, odo dňa nasledujúceho začína plynúť štátu 6 mesačná lehota na uspokojenie nároku zo strany žalobcu. Na túto žiadosť odpovedá Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky listom zo dňa 03.09.2021, v ktorom uvádza, že nárok žalobcu považuje za nedôvodný, a preto ho neuspokojí s tým, že zo samotnej žaloby vyplýva, že odpoveď bola žalobcovi doručená dňa 07.09.2021 a od tohto dňa teda vzniká žalobcovi nárok na úrok z omeškania. Preto odvolací súd dospel k záveru, že v tejto napadnutej zamietavej časti je potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a zaviazat' žalovanú k zaplateniu úrokov z omeškania tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

22. Čiastočne dôvodné bolo tiež odvolanie žalobcu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie o trovách konania. Čo sa týka trov konania odvolací súd dodáva, že podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane nárok na náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, pričom podľa § 262 ods. 1, 2 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne súd aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie, pričom o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatnými uznesením, ktoré vydá súdny úradník. V prejednávanej veci je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku

na základe úvahy súdu. Nebolo by spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade je treba rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Podľa odvolacieho súdu žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, teda vo výške 100 % z dôvodov vyššie uvedených, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, teda nie zo sumy žalovanej. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Preto aj v tejto časti bolo potrebné napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie zmeniť a rozhodnúť tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku tak, že žalobcovi bude priznaná náhrada trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %, avšak z priznanej výšky plnenia zo strany súdu prvej inštancie.

23. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1, 2 CSP s prihliadnutím na tú skutočnosť, že v prejednávanej veci sa obe sporové strany voči rozsudku súdu prvej inštancie odvolali, pričom žalobca nebol úspešný vo svojich odvolacích námietkach čo do istiny, avšak bol úspešný vo vzťahu k odvolacím námietkam, čo sa týka úrokov z omeškania a na druhej strane žalovaná nebola úspešná vo vzťahu k svojmu odvolaniu, čo do jej povinnosti zaplatiť istinu, a preto odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania s prihliadnutím na čiastočný úspech oboch strán v prejednávanej veci v rámci odvolacieho konania.

24. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).